

- **ולדברי אביי, רבי אליעזר בן יעקב** מודה לדינו של רבי יוסי, שצריך שתחילה יהיה שם דשן המזבח, אבל **מוסיף** על כך, שצריך גם כן, שיהיה המקום מקום מדרון. ומכל מקום, מתוך פירוש רש"י משמע, שהכל מודים שיש תנא החולק על רבי יוסי, ואומר, שאין צורך שיקדים שם דשן המזבח, ומחלוקת רבא ואביי היא, אם אותו תנא הוא רבי אליעזר בן יעקב או לא.

עד מתי החטאות הפנימיות מטמאות את העוסקים בשריפתם

לדעת תנא קמא – עד גמר שריפתם, כל זמן שלא נעשו אפר, המתעסק בשריפתן נטמא, שנאמר, "וְהִשְׂרֵף אֹתָם כְּכֶסֶס בְּגָדָיו", וכל שלא נעשו אפר העוסק בהם נחשב כשמתעסק בשריפתם, ורק המתעסק בהן אחר שנעשו אפר לא נטמא.

ולדעת רבי אלעזר ברבי שמעון – עד שיהא הבשר ניתך ונחרך, אבל מכאן ואילך, העוסק בו אינו נטמא, שנאמר, "וְאֵת פֶּרֶ הַחֲטָאוֹת וְאֵת שְׂעִיר הַחֲטָאוֹת", ומשעה שנחרכו, אין זה פר ולא שעיר.

סימן שהגיע שעיר למדבר

כבר נתבאר, שלאחר גמר עבודות דם פר ושעיר של יום הכפורים, היו משלחים את השעיר לעזאזל.

ומבואר, שאין הכהן רשאי להמשיך בסדר עבודות היום, עד שיגיע השעיר למדבר^א, שנאמר תחילה "וְיִשְׁלַח אֶת הַשְּׂעִיר בְּמִדְבָּר" (ויקרא ט"ז כ"ב), ורק אחר כך "וְאֵת חֶלֶב הַחֲטָאוֹת יִקְטֹר הַמִּזְבֵּחַ" (ויקרא ט"ז כ"ה). ולהלן יתבאר בעזה"י, כיצד היו יודעים שהגיע השעיר למדבר.

לדעת תנא קמא – דירכאות היו עושים, כלומר בני אדם היו עומדים מירושלים ועד לצוק, במרחק שרואים זה את סימנו של זה, וכשמגיע שעיר למדבר, הרואה זאת מניף סודרו לסימן לחבירו של צד ירושלים, ומניף גם הוא בסודרו, וכן כולם, עד שהיה

^א מסדר המשנה משמע שדווקא הכהן אינו רשאי להמשיך בעבודת היום אבל הוצאת הפר והשעיר הפנימי ושריפתם נעשית מיד ואין צורך להמתין בהם עד שיגיע המשתלח למדבר.